

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته زبان و ادبیات فارسی

عنوان:

نقد و بررسی تشبیه و استعاره در شعر نیما یوشیج

استاد راهنما:

دکتر عباس نیک بخت

استاد مشاور:

دکتر محمود عباسی

تحقیق و نگارش: غفار راه خسروان

(این پایان نامه از حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه سیستان و بلوچستان بهره مند شده است)

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان: نقد و بررسی تشبیه واستعاره در شعر نیما یوشیج قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد دانشگاه سیتان و بلوچستان توسط دانشجو غفارراه خسروان با راهنمایی استاد پایان نامه دکتر عباس نیکبخت تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

(نام و امضاء دانشجو) غفارراه خسروان

این پایان نامه ۴ واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ ..... توسط هیئت داوران بررسی و درجه ..... به آن تعلق گرفت.

نام و نام خانودگی	امضاء	تاریخ
استاد راهنما: دکتر عباس نیکبخت		
استاد مشاور: دکتر محمود عباسی		
		داور ۱:
		داور ۲:
نماینده تحصیلات تکمیلی		

دانشگاه سیستان و بلوچستان

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب غفارراه خسروان تعهد می کنم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است. کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می باشد.

امضاء

نام و نام خانوادگی دانشجو: غفارراه خسروان

تقدیم به: همسر مهربانم

کسی که آفتاب مهر و محبتش

فروزان قلب من است

و هرگز غروب نخواهد کرد.

وبه بچه هایم که گل های وجود زندگی ما هستند.

سپاسگزاری

شایسته و بایسته است از مهربانی ها و صبوری های استاد راهنمای محترم جناب آقای دکتر عباس نیکبخت که با متانت و صبر و حوصله پاسخ گوی سؤالات ریز و درشت من بود و فکر و اندیشه اش چراغ راه من ، تا این پایان نامه به بهترین شکل ممکن به انجام رسد و همچنین از استاد مشاورم جناب آقای دکتر محمود عباسی به پاس همراهی و زحماتش قدردانی نمایم.

از جناب آقای دکتر محمد علی زهرا زاده به خاطر زحمات فراوان ایشان و تمام اساتید گرانقدرم که ریزه خوار خرمن دانش و معرفت آنان بوده ام سپاسگزارم.

از صمیم دل از همسر مهربانم که همیشه مشوق من بود ورنج دوری مرا تحمل کرد و بار سنگین تربیت بچه را بر دوش کشید تا من بتوانم در علم و دانش ترقی کنم نهایت قدردانی و سپاس را دارم.

از همه دوستان که به من لطف داشتند تشکر می کنم.

چکیده:

علی اسفندیاری که بعدها خودش رابه نام «نیما یوشیج» مطرح ساخت، دردنیای شعروادب نام آشنایی دارد. او کسی است که شعروادب را پس از مشروطه متحوّل ساخت. نیما هم ساختمان ظاهری (قالب) آن رابه هم ریخت و هم محتوای آن را دگرگون کرد و به حق لقب "پدرشعر نو" فارسی را براننده خویش نمود.

صور خیال جان مایه ی آثار ادبی است. گویندگان وشاعران همواره اندیشه ها و درون مایه های گوناگون خود را به کمک عناصر خیال انگیز مانند تشبیه، استعاره و... بیان کرده اند. تشبیه واستعاره دو عنصر اصلی صور خیال یک شعر به حساب می آیند. تشبیه، مهمترین عنصر خیالی در شعر است که صورتهای دیگر خیال مانند استعاره، تشخیص، رمز و حتی کنایه نیز از آن ناشی می شود. هر چند بعضی از شاعران استعاره را سزاوارتر از تشبیه می دانند. بنابراین تحلیل و بررسی ساختارهای تشبیهی واستعارای شعریک شاعر، نحوه نگارش وی را در عرصه بلاغت، نشان می دهد و اینکه شاعر در ارکان واجزای تشبیهات واستعارات به چه عناصری بیشتر توجه کرده است و این عناصر چه وابستگی بامحتوای اشعار وی دارند. بررسی وتحقیق در تشبیهات نیما، نشان می دهد که مشبه و مشبه به های نیمابیشتر حسی و از حوزه محسوسات هستند. تشبیهات مفصل و مفرد به مفرد، بسامد بالایی دارند. طبیعت وعناصر طبیعی عنصر اصلی شعر نیماست؛ نیما شاعر طبیعت است. تشبیهات اوساده و وقابل درک برای خواننده است. اکثر تشبیهات بامتن ومحتوای متن ارتباط تنگاتنگ دارد.

از بررسی وتحقیق در استعاره های نیمامتوجه می شویم که فراوانی استعاره مصرحه بیشتر از استعاره های مکنیه است. در بین استعاره های مصرحه، استعاره تبعیه از بسامد فراوانی برخوردار است که این نشان از هنجار گریزی و آشنایی زدایی در شعر او دارد. بسامد فراوان استعاره مصرحه مجرده در شعر او نشان از ذهن نسبتاً ساده گرای او دارد. عناصر به کار رفته به عنوان استعاره مجرده همگی مفاهیم قدیمی وتکراری است. در شعر های او استعاره های جدید و ابتکاری نیز دیده می شود که نشان از یک سبک جدید می دهد. چون در طبیعت زندگی می کرد وعاشق طبیعت بود. مشبه های به جاما نده از ساختارهای تشبیهی اکثراً حسی وبر گرفته از طبیعت می باشد.

کلید واژه: نیما یوشیج، تشبیه، استعاره، نقد و بررسی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه.....
۴	فصل اول: کلیات و تعاریف .....
۵	۱-۱- هنر و اقسام آن.....
۶	۲-۱- عناصر سازنده هنر شاعری.....
۶	۱-۲- ۱- تخیل .....
۶	۱-۲- ۲- خیال و تصویر.....
۸	۱-۲- ۳- عاطفه.....
۸	۱-۲- ۴- زبان .....
۹	۱-۲- ۵- موسیقی و آهنگ .....
۹	۱-۲- ۶- شکل.....
۱۰	۱-۳- بلاغت .....
۱۰	۱-۴- تاریخچه سیر علوم بلاغی .....
۱۰	۱-۴- ۱- پیدایش بلاغت در زبان عربی .....
۱۳	۱-۴- ۲- کتب بلاغی عربی .....
۱۳	۱-۴- ۳- پیدایش بلاغت در ایران پیش از اسلام .....
۱۳	۱-۴- ۴- پیدایش بلاغت در ایران بعد از اسلام .....
۱۳	۱-۴- ۵- کتب بلاغی در زبان فارسی .....
۱۶	۱-۵- نیمه و شعرا.....
۱۶	۱-۵- ۱- تولد نیما.....
۱۶	۱-۵- ۲- اقامت در تهران.....

۱۶	.....۳-۵-۱ زندگی شخصی نیما.
۱۷	.....۴-۵-۱ ترک تهران.
۱۸	.....۵-۵-۱ درگذشت نیما.
۱۸	.....۶-۵-۱ آثار نیما.
۱۸	.....۷-۵-۱ نیما و شعرا و
۲۰	..... فصل دوم: تشبیه.
۲۱	..... ۱-۲ تعریف تشبیه.
۲۲	..... ۲-۲ ارکان تشبیه.
۲۲	..... ۳-۲ رابطه تشبیه با سایر عناصر بلاغی.
۲۳	..... ۴-۲ تشبیه و رابطه آن با سبک و سبک شناسی
۲۴	..... ۵-۲ وجه شبه
۲۵	..... ۵-۲-۱ مفرد.
۲۶	..... ۵-۲-۲ وجه شبه متعدد.
۲۷	..... ۵-۲-۳ وجه شبه مرکب
۲۸	..... ۵-۲-۴ وجه شبه دوگانه یا صنعت استخدام
۲۹	..... ۵-۲-۵ وجه شبه تحقیقی
۳۰	..... ۵-۲-۶ وجه شبه تخیلی
۳۰	..... ۶-۲ تشبیه به اعتبار حسی و عقلی بودن
۳۱	..... ۶-۲-۱ حسی به حسی
۳۱	..... ۶-۲-۲ عقلی به حسی
۳۳	..... ۶-۲-۳ حسی به عقلی
۳۴	..... ۶-۲-۳-۱ تشبیه خیالی
۳۵	..... ۶-۲-۳-۲ تشبیه وهمی

- ۲- ۶- عقلی به عقلی ۳۶
- ۲- ۷- تشبیه به اعتبار مفرد و مقید و مرکب بودن ۳۷
- ۲- ۷- ۱- مفرد ۳۷
- ۲- ۷- ۱- ۱- مفرد به مفرد ۳۷
- ۲- ۷- ۱- ۲- مفرد به مقید ۳۸
- ۲- ۷- ۱- ۳- مفرد به مرکب ۳۹
- ۲- ۷- ۲- تشبیه مقید ۴۰
- ۲- ۷- ۲- ۱- مقید به مفرد ۴۰
- ۲- ۷- ۲- ۲- مقید به مقید ۴۱
- ۲- ۷- ۲- ۳- مقید به مرکب ۴۲
- ۲- ۷- ۳- مرکب ۴۳
- ۲- ۷- ۳- ۱- مرکب به مفرد ۴۳
- ۲- ۷- ۳- ۲- مرکب به مقید ۴۳
- ۲- ۷- ۳- ۳- مرکب به مرکب ۴۴
- ۲- ۸- انواع تشبیه به اعتبار بودن یا نبودن وجه شبه و ادات تشبیه ۴۵
- ۲- ۸- ۱- تشبیه مفصل ۴۵
- ۲- ۸- ۲- تشبیه مؤکد ۴۷
- ۲- ۸- ۳- تشبیه مرسل ۴۸
- ۲- ۸- ۴- تشبیه بلیغ ۴۹
- ۲- ۸- ۴- ۱- اضافه تشبیهی ۴۹
- ۲- ۸- ۴- ۲- تشبیه بلیغ اسنادی ۵۰
- ۲- ۹- انواع تشبیه به لحاظ تعدد و شکل ۵۱
- ۲- ۹- ۱- تشبیه ملفوف ۵۲

۵۲	..... ۲-۹-۲ تشبیه مفروق
۵۲	..... ۳-۹-۲ تشبیه تسویه
۵۳	..... ۴-۹-۲ تشبیه جمع
۵۳	..... ۵-۹-۲ تشبیه معکوس یا مقلوب
۵۴	..... ۶-۹-۲ تشبیه مضمّر
۵۵	..... ۷-۹-۲ تشبیه مشروط
۵۶	..... ۸-۹-۲ تشبیه تفضیل
۵۷	..... ۹-۹-۲ تشبیه تمثیل
۵۸	..... فصل سوم: عناصر و مواد تشبیه از لحاظ مشبه به براساس حروف الفبا
۵۹	..... ۱-۳ عناصر طبیعی
۷۹	..... ۲-۳ عناصر مدنی
۹۲	..... ۳-۳ حیوانات
۹۷	..... ۴-۳ عناصر وهمی و خیالی یا اسطوره ای و مذهبی
۹۸	..... ۵-۳ صفات و ویژگیهای انسانی
۱۰۷	..... ۶-۳ اجزای بدن انسان و حیوانات
۱۰۸	..... ۷-۳ عناصر انسانی که از طریق ضمائر به آنها اشاره شده است
۱۰۹	..... ۸-۳ مفاهیم کلی و کلیات
۱۱۰	..... فصل چهارم: استعاره
۱۱۱	..... ۱-۴ تعریف استعاره
۱۱۲	..... ۲-۴ استعاره و اهمیت آن در سبک شناسی
۱۱۲	..... ۳-۴ ارکان استعاره
۱۱۲	..... ۱-۳-۴ جامع
۱۱۳	..... ۱-۳-۴ اتحقیقیه

- ۱۱۳ ..... ۴-۳-۱-۲ تخیلیه
- ۱۱۳ ..... ۴-۲-۱-۳ قریب
- ۱۱۴ ..... ۴-۳-۱-۴ بعید
- ۱۱۴ ..... ۴-۴-۱-۴ قرینه
- ۱۱۵ ..... ۴-۵-۱-۵ اقسام استعاره
- ۱۱۵ ..... ۴-۵-۱-۵ مصرحه
- ۱۱۵ ..... ۴-۵-۱-۱۱ استعاره مصرحه مجرده
- ۱۱۷ ..... ۴-۵-۱-۲ استعاره مصرحه مطلقه
- ۱۲۱ ..... ۴-۵-۱-۳ استعاره مصرحه مرشحه
- ۱۲۲ ..... ۴-۵-۱-۴ استعاره در فعل (تعبیه)
- ۱۲۴ ..... ۴-۵-۲-۱ مکنیه
- ۱۲۵ ..... ۴-۵-۲-۱۱ استعاره مکنیه از نظر شکل
- ۱۲۵ ..... ۴-۵-۲-۱-۱ اضافی
- ۱۲۷ ..... ۴-۵-۲-۱-۲ غیر اضافی
- ۱۲۸ ..... ۴-۵-۲-۲ استعاره مکنیه از نظر نوع مشبه
- ۱۲۸ ..... ۴-۵-۲-۲-۱ انسان واره
- ۱۲۹ ..... ۴-۵-۲-۲-۲ حیوان واره
- ۱۲۹ ..... ۴-۵-۲-۲-۳ اشیاء واره
- ۱۳۱ ..... **فصل پنجم: نمودارها و تحلیل ها**
- ۱۳۲ ..... شکل ۵-۱ فراوانی تشبیه به اعتبار مفرد، مقید و مرکب بودن
- ۱۳۲ ..... شکل ۵-۲ فراوانی تشبیه به اعتبار طرفین (حسی و عقلی)
- ۱۳۳ ..... شکل ۵-۳ فراوانی تشبیه به اعتبار وجه شبه و ادات
- ۱۳۳ ..... شکل ۵-۴ فراوانی تشبیه به اعتبار تعدد و شکل

شکل ۵-۵ فراوانی تشبیه از نظر مفاهیم مشابه به..... ۱۳۴

شکل ۵-۶ فراوانی انواع استعاره ۱۳۴

شکل ۵-۷ فراوانی انواع استعاره مصرحه..... ۱۳۵

تحلیل و بررسی تشبیه ۱۳۶

تحلیل و بررسی استعاره ۱۳۸

نتیجه..... ۱۳۸

منابع و مأخذ ۱۴۲

A چکیده انگلیسی

B عنوان

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲ درصد و فراوانی تشبیه به اعتبار طرفین	۳۷
جدول ۲-۲ فراوانی تشبیه به اعتبار مفرد، مقید و مرکب بودن	۴۵
جدول ۳-۲ درصد و فراوانی تشبیه به اعتبار وجه شبه و ادات تشبیه	۵۱
جدول ۴-۲ درصد و فراوانی تشبیه به اعتبار تعدّد و شکل	۵۷
جدول ۱-۳ درصد و فراوانی تشبیه از نظر مفاهیم مشبه به	۱۰۹

الف - بیان مسأله واهمیت موضوع

دستگاه بلاغی از مهمترین دستگاههای شعر یا به عبارتی مهمترین آنهاست؛ این دستگاه شامل عناصری است که در صورخیال شعر دخیل هستند؛ تشبیه و استعاره دو عنصر اصلی این دستگاه هستند. شاعران و نویسندگان برای بیان اندیشه های خود و گاه برای تجسم بخشیدن و روشن ساختن صورذهنی خویش به تشبیه و استعاره متوسل می شوند؛ زیرا تأثیر عاطفی مطلبی که با تشبیه و استعاره بیان شود بیشتر است. در بین اجزا و عناصر دستگاه بلاغی شعر، تشبیه از جایگاه ویژه ای برخوردار است؛ زیرا صورتهای دیگرخیال و سایر عناصر دستگاه بلاغت مانند استعاره، رمز و حتی کنایه از آن ناشی می شود. البته بعضی از نویسندگان استعاره را با اهمیت تر می دانند؛ استعاره مهمترین بحث بلاغت می باشد و تشبیه مقدمه ای برای بحث استعاره است (شمیسا، ۱۳۸۷: ۱۵۵) و هم او اعتقاد دارد «استعاره کار آمد ترین ابزار تخییل و به اصطلاح ابزار نقاشی در کلام است.» (همان: ۱۵۶)

تشبیه و استعاره ابزاری برای همانندسازی می باشند و از این که هر دو عنصر مشترک بین دو پدیده را کشف می کنند و با ایجاد پیوند آنها را به صورت تخیلی قابل درک می سازند با هم وابستگی دارند «تشبیه و استعاره، عنصر مشترک بین دو چیز را کشف و برجسته می کنند و از این رو با ایجاد پیوند بین پدیده ها، آنها را به نحو مخیلی قابل درک می سازند و به یک چیز دو و گاهی چند ایده و وجهه می دهند، نرگس را که فقط گل است علاوه بر گل، به چشم و ستاره نیز بدل می کنند.» (همان: ۳۶)

تشبیه نشان دهنده قدرت تخیل شاعر در پیدا کردن پیوند میان اشیای بظاهر متنوع و بی ارتباط با یکدیگر است. در فرایند تحولات تاریخی رابطه ای خودآگاه یا ناخودآگاه میان این پیوند (باخلاقیت) با حوادث و تحولات اجتماعی برقرار می شود. شاعران دوره جدید نگاه تازه تری نسبت به جامعه و انسان دارند؛ می توان گفت نخستین جلوه های چنین دیدگاه جدید در حوزه ی تشبیه و استعاره و تصاویر شعرا، نمودار گردیده است؛ لذا پرداختن به تشبیهات و استعارات امکان مقایسه میان صورخیال شعر کلاسیک و نو را فراهم می کند، نشان می دهد تغییر و تحولاتی که منجر به تغییر دیدگاه شاعر نسبت به جامعه و انسان گردیده است در حوزه صور خیال بخصوص تشبیه و استعاره به چه صورتی جلوه گر شده است؛ از سوی دیگر، می توان گفت ساختارهای تشبیهی و استعاری از نخستین محمل هایی هستند که می توان دگرگونی سبکی را در آنها ملاحظه نمود؛ بدین لحاظ تحلیل ارکان و عناصر ساختارهای تشبیهی و استعاری از منظر سبک شناسی نیز حایز اهمیت است.

ب طرح تحقیق

۱- پرسش های اصلی تحقیق

- مفاهیم مشابه به های نیما، بیشتر در چه زمینه ای است؟
- عناصر به کار رفته در استعاره های نیما از چه جنسی هستند؟
- رابطه آماری تشبیه و استعاره در شعر نیما چگونه است؟
- تشبیهات و استعارات به کار رفته در شعر نیما، ابتکاری است یا کهنه و قدیمی؟

۲- فرضیه ها

- نیما شاعری طبیعت گراست و مفاهیم مشابه به های به کار رفته در شعر او ریشه در طبیعت دارد.
- عناصر به کار رفته در استعاره های نیما بیشتر برگرفته از عناصر طبیعی هستند.
- کاربرد تشبیه در شعر او، نسبت به استعاره بیشتر است و این موضوع می تواند نشانه نوآوری در خلق تصاویر باشد.
- تشبیهات دوره آخر شعر و شاعری او، بیشتر ابتکاری و جدید می باشد. و استعاره های مجردة او کهنه و قدیمی است.

۳ سابقه و ضرورت انجام دادن تحقیق

- درباره نیما کتابها و مقالات زیادی نوشته شده است و همایش هایی درباره ی این شاعر گرانقدر برگزار شده است، پایان نامه های زیادی درباره شعر و اندیشه این شاعر به رشته ی تحریر در آمده است که در این جا ضرورت نام بردن از این پایان نامه ها دیده نمی شود.
- تاجایی که اطلاع حاصل شد، در هیچ کتاب و یا پایان نامه ای به طور مستقل، صور خیال اشعار نیما پوشیح، بخصوص تشبیه و استعاره بررسی نشده است که با بررسی این موضوع، از شعر او شناخت بهتری پیدا می کنیم.

۴- اهداف تحقیق

- با مشخص کردن نوع تشبیهات و استعارات، شعر او در میان شاعران، دانشجویان بیشتر معرفی شود.
- کمک به مقوله سبک شناسی و نقد ادبی در تدوین آثار، توسط محققان ادبی.
- زیباییهای معنوی و تصویرهای شاعرانه نیما در زمینه تشبیه و استعاره دقیق تر شناخته شود.

۵- کاربرد تحقیق

- کمک به خوانندگان در فهم و درک بهتر آثار شاعر.

- آشنایی با آرایش های کلام در شعر شاعر.

استادان و دانشجویان زبان و ادبیات فارسی در مقاطع مختلف و دبیران ادبیات در درس آرایه های ادبی

۶- روش و ابزار گردآوری اطلاعات.

اطلاعات لازم در تحقیق حاضر از طریق مراجعه به کتابخانه های معتبر دانشگاهی، پژوهشگاه های مربوط به

زبان و ادبیات فارسی، پایان نامه های زبان و ادبیات فارسی و جستجوی مقالات علمی - پژوهشی از کتابخانه های

دیجیتال، گردآوری شده است.

۷- نوآوری تحقیق

باتوجه به اینکه تاکنون کاری جدی در این زمینه صورت نپذیرفته است این پژوهش می تواند نوگرایی مخصوص

به خود رداشته باشد.

فصل اول

تعاريف و كلييات

۱- هنر و اقسام آن

وقتی نیروی عاطفی بشر در حال شکفتن بود انسان در مقابل طبیعت و زندگی واکنش نشان داده بود و از این واکنش های او، هنر به وجود آمده است. هنر در مراحل آغازین زندگی فرزندان ساده طبیعت بود «هنر تقلید و انعکاس صرف جهان و طبیعت است؛ یعنی آینه ای است که به دست هنرمند پیش روی جهان ایستاده و آن را عیناً منعکس می سازد.» (دانشور، ۱۳۷۵: ۳۰) هنر «کوششی است برای آفرینش صور لذت بخش» (رید، ۱۳۵۱: ۲) هنر و زیبایی رابطه ی تنگاتنگی باهم دارند و حس زیبایی پایه ی نخستین فعالیت هنری است «هنر عبارت است از دیدن زیبایی، درک آن، اظهار آن به وجهی مطبوع و دلپسند، یا به زبانی ساده بگوییم: هنر بیان یک حال روحی و احساسی است که آن احساس به اشتیاق منجر شده و با بیان روشنی ابراز گشته است.» (دانشور، ۱۳۷۵: ۳۲)

هنر و زیبایی درست تقلید کردن است و هنرمند باید اشیا را به گونه ای که بوده و هست یا به شیوه ای که می گوید یا فکر می کند که بوده است، نمایش دهد. از این دیدگاه «شعر نوعی هنر محسوب می شود، زیرا شاعر همانند یک نقاش است که تصویری می آفریند، اما این تصویر، ذهنی یا شباهت قابل رویتی است که به وسیله کلمه، عبارت یا جمله نویسنده و یا شاعر ساخته می شود، تا تجربه او به ذهن خواننده یا شنونده منتقل گردد.» (میر صادقی، ۱۳۷۶: ۷۴)

هنر های زیبا را معمولاً به دودسته تقسیم می کنند:

- ۱- هنرهای پلاستیک که مربوط به قوه بصره اند، مانند نقاشی - معماری - حجاری - رقص - سینما - تئاتر
  - ۲- هنرهای فونیه تیک که مربوط به سامعه اند و شامل شعرو موسیقی و ادبیات اند» (دانشور، ۱۳۷۵: ۳۳)
- البته بعضی شعر را یک هنر ترکیبی می دانند «شعر یک هنر ترکیبی است مثل رقص، مثل سینما و تا حدودی معماری، چون بوسیله وزن و قافیه به رقص و موسیقی نزدیک می شود و به وسیله تشبیه و توصیف به هنر نقاشی و مجسمه سازی، چنانکه گویی مجموعه ایست از جوهر تمام این هنرها باری حکمای یونان - افلاطون و ارسطو - شعر را مثل سایر هنرها عبارت دانسته اند از تقلید طبیعت و افلاطون آن را به عنوان امری که در واقع یک تقلید ساده از طبیعت است و خیلی دور از اصل رد می کند.» (زرین کوب، ۱۳۷۱: ۴۴)
- با توجه به توضیحات داده شده می توان گفت ادبیات، هنر خلق زیبایی به وسیله کلمات است که به دودسته شعر و نثر تقسیم می شود.